

Jaarverslag 2024

INHOUDSOPGAVE

2	1. Voorwoord
3	2. Doelstelling
4	3. Samenvatting 2024
31	4. Schenkingen & Aankopen
34	5. Vooruitblik 2025

1.

VOORWOORD

In dit jaarverslag 2024 van Stichting Bunkerbehoud Terschelling vindt u de doelstelling van Stichting Bunkerbehoud Terschelling. Tevens geven wij u een inkijk in de ontwikkelingen van het afgelopen jaar zoals: een samenvatting van werkzaamheden en gebeurtenissen op de stelling. Vervolgens geven wij een overzicht van aankopen, aanwinsten en schenkingen aan het museum. Als laatste geven we u alvast een vooruitblik op 2025.

2.

DOELSTELLING

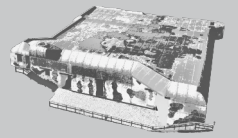

De doelstellingen van de Stichting Bunkerbehoud Terschelling zijn vastgelegd in de oprichtingsakte. Deze doelstellingen zijn

- a. Het behoud van het erfgoed uit de Tweede Wereldoorlog op Terschelling;
- b. Het restaureren en/of schoonmaken van bunkers;
- c. Het exploiteren van erfgoed uit de Tweede Wereldoorlog;
- d. Het verzamelen van informatie over bunkers en het geven van informatie over dit onderwerp aan belangstellenden;
- e. Het in overleg treden met overheden en particulieren tot behoud van bestaande bunkers;
- f. Het verrichten van alle verdere handelingen, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.
- g. Het verder ontwikkelen en implementeren van het collectiebeheer

3. SAMENVATTING 2024

Januari 2024

De kerstvakantie is haast ten einde en het Bunker Museum gaat wat betreft bezoekers een rustige tijd tegemoet. Het nieuwe jaar is begonnen en we gaan er weer een mooi jaar van maken. Dit jaar wordt een spannend jaar met spannende ontwikkelingen die op de rol staan. De eerste weken van januari staan weer in het teken van onderhoud.

De instap van de zeelieden is perfect geworden, wateroverlast via de trap zal daar niet meer zijn.

Frans heeft de oprit naar het parkeerterrein vakkundig geëgaliseerd.

Jan en Wesley gaan op zoek naar de toegangsliepgraaf van de G67 en hebben een stoepje tevoorschijn gehaald.

Jacob verzet weer een berg grond bij de loopgraaf achter de officiersbunker.

Van de paravanen die vorig jaar zijn gevonden moet het roest worden verwijderd. De paravanen liggen met smart te wachten op de bikhamer. Jacob ontdekt nog een leetterteken op één ervan.

Jacob kwam nog met een aantal foto's de Tigerstelling in vroeger tijden, toen de Koninklijke Luchtmacht nog de scepter zwaaide op de stelling en de schietrange op de Noordsvaarder nog volop in werking was. Jacob staat daar nagenoeg op dezelfde plek waar Arie, de vader van Jacob, destijds werkte. Zo zijn we een generatie verder, en is de cirkel rond, prachtig is dat. Mooi om terug te zien.

2024 begint voor Stichting Bunkerbehoud Terschelling geweldig. Het Bunker Museum staat op de eerste plek van Trip Advisor van activiteiten die je niet mag missen op Terschelling 2024. Mooi om zo gewaardeerd te worden. [TripAdvisor](#) (👍)

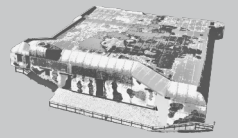
Er wordt gekeken waar de paravanen die we vorig jaar op het strand hebben gevonden, en de paravanen die we al in ons bezit hadden, tentoongesteld kunnen worden.

Wie dacht dat we alle bunkers hebben opgegraven, die heeft het mis. We zijn op zoek naar een officiersbunker, de G33. De contouren van de bunker worden gevonden met de onmisbare prikstok.

Een aantal pioniers duiken door de nauwe ingang de diepte in om op een erfenis uit een ver verleden te stuiten. Daaronder natuurlijk weer het nodige prikkeldraad. En Wijbrand haalt er nog een soort van afsluit klem van een Engelse mijn uit. Wie weet wat ze nog meer prijsgeeft.

3. SAMENVATTING 2024

Jan en Wesley zijn nog steeds druk bezig met zichtbaar maken van de G33. De ingang van deze bunker wordt weer toegankelijk gemaakt.

Het stuk grond waar de rails liggen en de wagonnetjes staan opgesteld, wordt weer netjes gemaakt.

Door het aantal stormen van de laatste tijd geeft het strand weer wat prijs. Deze keer trof Willem de Hek het overblijfsel van een (geallieerde) bommencontainer langs de vloedlijn. Voor zover bekend gebruikt om kleinere brandbommen in te stoppen en te kunnen droppen boven het doelgebied. Weer heel bijzonder. Die krijgt bij ons een plekje in de vliegtuigcrash bunker. Bedankt Willem voor deze mooie aanwinst.

Zaterdag 20 januari heeft Stichting Bunkerbehoud Terschelling zijn jaarlijkse nieuwjaarsborrel gehad. Voorafgaande aan deze borrel geeft Babke van Hofmeijer&Dekker Ontwerpers een presentatie voor de vrijwilligers m.b.t. de herinrichting van het Informatiecentrum. Eva en Mare, ook verbonden aan Hofmeijer&Dekker Ontwerpers, geven respectievelijk nog wat informatie over de historische invulling en de subsidieaanvragen. Er waren vanuit de vrijwilligers een aantal kritische opmerkingen, maar over het algemeen was men enthousiast over de ontwerpplannen voor de herinrichting.

Na deze presentatie was er in het Informatiecentrum een buffet opgesteld met verschillende lekkere hapjes, zoals altijd, prima verzorgd door Ria van 't Lokaal. Onder het genot van een hapje en een drankje, werd er nog lang nagepraat. Het was weer een geslaagde nieuwjaarsborrel.

In de Bunker "K" waar de expositie over de Udetboje komt, wordt druk gewerkt aan de inrichting van deze expositie.

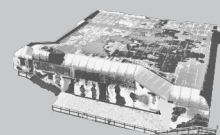

Onze jongste vrijwilligers storten zich vervolgens op de ingang van de G33. Het is een geweldige oud ijzer verzameling in de bunker. Prikkelraad, ijzerdraad en kippengaas.

Zaterdag 27 januari hebben Mirjam, Marga en Roland de eerste gesprekken gevoerd met Marjoke Hopman en Leonie Blaak van "Oorlog in mijn Buurt". De aftrap van dit project zal weer plaatsvinden in het Informatiecentrum van de Tigerstelling op maandag 15 april 2024. Er wordt die dag in een aantal bunkers lesgegeven over de Tweede Wereldoorlog aan kinderen van de basisscholen van het eiland. De kinderen gaan ook Terschelling interviewen die de oorlog hebben meegemaakt en die worden getoond tijdens de eindontmoeting op dinsdag 29 mei 2024 in de kerk van Hoorn.

Februari 2024

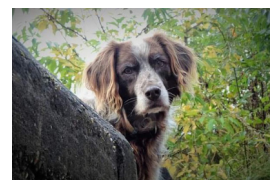
In bunker K zijn Johan en Bernard druk bezig met de expositie van de Udetboje.

Bij de G33 is de trap en het raam vrijgemaakt en met hulp van de "Appeltaart", onze graafmachine blijkt het toch een stuk sneller te gaan. Er komt zelfs nog een soort van luchtfilter tevoorschijn.

Martin heeft in de Udetboje een scheepsraam gezet, zodat wanneer de boei ingericht is, de bezoekers deze kunnen bewonderen.

Naast alle leuke berichten, hadden we nu een minder leuk bericht. Esra één van onze vaste stelling viervoeters is niet meer. Ze was op de zaterdagmorgen vaak te vinden op de stelling bij de vaste bunkerploeg en ze hoorde er helemaal bij. Altijd met de neus boven op het graafwerk en blij met een aai over de bol. We zullen Esra missen.

Tijd voor onderhoud aan de "Appeltaart" onze graafmachine. Het draaipunt van de kraangiek vertoont speling. Dus moet de giek er af en de draai bus vervangen worden. Gelukkig hebben de vorige gebruikers van de bunker er al rekening mee gehouden en kan de giek aan de bestaande stalen balk in de garage worden opgetild. Jacob heeft de nodige onderdelen al in huis.

De eerste week van de voorjaarsvakantie is begonnen. Eerst is regio Zuid aan de beurt. Hopen dat we weer wat bezoekers over de vloer krijgen.

Het toegangsbord aan de oostkant van de stelling was groen uitgeslagen. Na een poetsbeurt ziet het bord er prachtig uit.

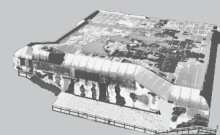
Weer zijn we een strandvondst rijker dankzij Hans Buren. Waarschijnlijk een soort van Joon, een stalen drijver, waarin een vlag werd geplaatst ter markering van mijnenvelden op zee.

De munitiekisten die in de Sleutelbunker staan zijn aan onderhoud toe. Er zat houtworm in en dus moeten ze behandeld worden. In een kist blijkt een bijzondere inhoud te zitten. Er komen een aantal spullen tevoorschijn die je normaal gesproken in een toiletas tegenkomt.

Er moet een waterafvoer door de vloer van de "Sleutel" komen voor de ontvochtiger. André stuit op een vloer van meer dan een meter massief beton.

Op 8 februari hebben we een overleg gehad met een aantal mensen van Staatsbosbeheer. We hebben de laatste ontwikkelingen besproken zoals: de stand van zaken m.b.t. de herinrichting van het Informatiecentrum en de plannen voor het plaatsen van een Wurzburgradar en het idee om van de stelling een Rijksmonument te maken.

Donderdag 15 februari was er een praktijk dag bij het Schylger Jouw. De strekking was min of meer om leerlingen in het voorgezet onderwijs via een lesuur in aanraking te laten komen met bedrijven en initiatieven op het eiland. Mede ook om ze wellicht te helpen met hun gedachtevorming over vervolgopleiding, professionele toekomst e.d. Jochem en Jan hebben deze dag een aantal gastlessen gegeven over de Tweede Wereldoorlog en dan in het bijzonder over Terschelling en de Tigerstelling.

Deze maand zijn het Jaarverslag 2023 en het Beleidsplan 2024-2027 op onze website geplaatst, zodat belangstellenden hiernaar kunnen kijken. Op de website staat ook dat Stichting Bunkerbehoud Terschelling beoogt binnenkort te worden aangemerkt als een culturele Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Er is op dit moment al de nodige informatie hierover te vinden op de website. Dit alles met oog op professionalisering van het Bunker Museum.

De stalen drijver waar een vlag in heeft gestaan als markering voor mijnenvelden op zee, die begin februari is gevonden wordt door Hille onder handen genomen.

In bunker "K" de G24, krijgt de Udet expositie nu echt vorm. Na veel passen en meten hangen de foto's erin. Er moeten nog wat puntjes op de i gezet worden, maar als alles meezit kan hij over enkele weken worden geopend. De bunker is dan middels een QR-code, te bezichtigen.

Op het plateau waar de Freya-radar heeft gestaan is de grote voorjaars schoonmaak en worden de sporen van snoei- en zaagwerk opgeruimd.

De laatste gaten in de Udetboje worden door Martin dichtgemaakt. Weer een stapje dichterbij voltooiing van dit project.

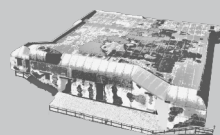
Dit weekend is het einde voorjaarsvakantie regio Zuid. Het is relatief rustig geweest. Vanaf dit weekend zijn de regio's Noord en Midden aan de beurt. Het museum is twee extra dagen open en we hopen wat meer bezoekers te trekken dan vorige week.

Het Klimaatfonds Terschelling-Vlieland heeft ons een subsidie toegekend waarmee we het aantal zonnepanelen op de stelling fors kunnen uitbreiden. Onze dank aan de in het fonds samenwerkende partijen; Rederij Doeksen, Gemeente Terschelling, Gemeente Vlieland, Terschelling Energie en Energie Coöperatie Vlieland.

Bij de 33 wordt de nodige hoeveelheid grond verzet. Er komen daar nog verscheidene, soort van afsluit klemmen van Engelse mijnen uit.

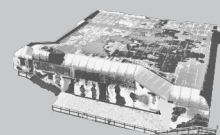
Hille heeft de markeringsboei van roest ontdaan en deze ziet er haast weer als nieuw uit. Het ding is nog hartstikke gaaf.

In de Sleutelbunker wordt door André en Bernard nog maar eens een poging ondernomen om door de bunker-vloer te komen. En...deze keer lukt het.

Dit weekend is het einde voorjaarsvakantie voor de regio's Midden en Noord. We gaan wat betreft de openingstijden weer even in de winterstand.

Maart 2024

Zaterdag 2 maart hebben we bezoek gehad van een delegatie van het CDA van de Gedeputeerden Staten. Zij hebben een excursie gelopen, en zij waren zeer onder de indruk. Ze wisten niet dat het zo'n grote stelling was.

Achter de aggregaat bunker (G45) zijn Klaas en Jan-Gossen met hulp van een aantal vrijwilligers druk in de weer om weer wat uitzicht te creëren.

In bunker K (G24) schieten Johan en Bernard al aardig op met de nieuwe expositie van de Udet Boje.

De paden op de stelling werden weer opgepimpt met houtsnippers die we kregen van Jan Terpstra en camping Landzicht.

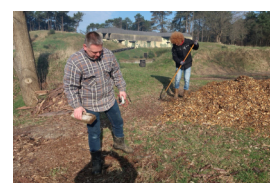

De G18, die onlangs is uitgegraven, en waar de toekomstige expositie over de paravanen komt, is men bezig met het aanbrengen van de verlichting. Deze bunker heeft een mooie wandschildering in de gang.

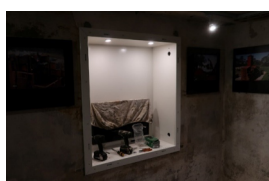
De mijnenveld-markeringsboei is ondertussen van alle roest ontdaan en in de menie gezet. Het is een bijzonder object. De Duitsers noemden het Fahrwasserboje.

De G33 is zo goed als leeg gegraven, maar er ligt nog een berg kippengaas, en een camouflagenet van de Duitsers in. Waarschijnlijk laten we dit erin liggen en doen we verder niks met deze bunker. De bezoekers kunnen dan zien hoe een bunker ervan binnen uit ziet, zoals wij hem aantreffen, als hij uitgegraven is.

Ook dit jaar gaat de loodzware MTB Noordsvaarder Cross Country tocht over de Tigerstelling.

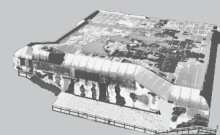
In G 42, bunker K genaamd, word de laatste hand gelegd aan de expositie van de Udetboje. De kasten worden in de nissen geplaatst en André kan het beeldscherm erin installeren.

Dhr. Klaus Napp, uit Dusseldorf, de man die al veel vertaalwerk voor ons heeft gedaan, komt ook een blik werpen op de ontwikkelingen in deze bunker.

De aluminium (geallieerde) bommencontainer die we onlangs hebben gekregen wordt door Hille weer enigszins in model gebracht.

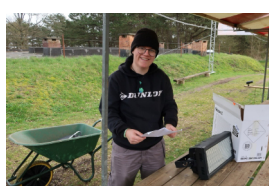
Onze graafmachine "de Appeltaart" heeft af en toe ook wat onderhoud nodig. Jacob vervangt de asbussen van de kraanarm.

Bij scheepswerf Talsma in Franeker wordt hard gewerkt aan het herstel van de Wurzburg Riese radar. Op dit moment is men o.a. bezig om de centrale fundatie, draai as/pen, te restaureren.

Deze week hebben Sweder Spanjer en Ramon Scharff via Teams een presentatie gegeven over het conceptplan om de Wurzburg Riese radar op de stelling te plaatsen. Een mooie en duidelijk uiteenzetting. Het plan wordt steeds concreter. Nu alleen nog een bak geld zien te krijgen.

22 en 23 maart staat in het teken van de Fjoertoer en dat betekent veel voorbereidend werk op de stelling. Op de avond van 22 maart is zijn de deelnemers van de Lytse Fjoertoer ontvangen en de zaterdagochtend zijn er de nodige aanpassingen gedaan om die avond de deelnemers van de "Grote Fjoertoer" langs te krijgen. Onze coordinator voor de Fjoertoer Merel, die het hele verlichtingsplan heeft uitgedacht, zet alles weer volop in de schijnwerpers, overgoten met muziek uit de installatie van André.

De supermarkt Plus uit Midsland zorgde voor gezonde snacks voor de jeugdige deelnemers en voor de grote Fjoertoer op zaterdag zorgen zij ook weer voor een versnapering voor alle deelnemers.

Het gewone werk op de stelling gaat ook, ondanks de Fjoertoer gewoon door. Frans is in de weer met wegwerkzaamheden.

Hille is drukdoende met het herstel van een Otter gerat een zogenaamde Paravaan.

Vanaf scheepswerf Talsma uit Franeker krijgen we weer een update van het herstelwerk aan de Wurzburg radar.

En deze zaterdag hadden we heerlijke taart. Niet omdat een van onze vrijwilligers jarig was, maar als waardering voor de bunkerclub van de familie Patrick Amants, bij zijn Facebook vrienden bekend als de "Kale Belg". Een prachtig gebaar.

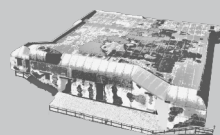

Matthijs Trip heeft de restanten van de omgezaagde bomen met de monsterachtige takken versnipperaar tot snippers vermalen. Die snippers kunnen we mooi gebruiken om de paden op de stelling mee aan te vullen.

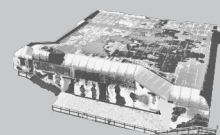
De subsidie van het Klimaatfonds Terschelling-Vlieland is binnen, en de zonnepanelen die we daarmee hebben aangeschaft, zijn afgeleverd.

We hebben weer een nieuw project. De G18 wordt de nieuwe expositieruimte voor de paravanen die de afgelopen jaren van het strand van Terschelling zijn gehaald. Deze bunker moet dus daarvoor in orde worden gemaakt. De authentieke groepenkast die in deze bunker hangt, laten we zoals hij is.

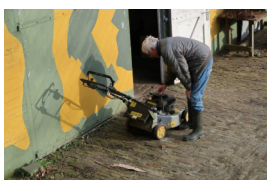

April 2024

De eerste week van april hebben we op de stelling een aantal activiteiten op de rol staan. Zo krijgen een aantal vrijwilligers van de stichting een cursus gebruik AED. We hopen dat we het nooit nodig hebben, maar het is goed, dat als het nodig is, zij weten hoe te handelen bij een calamiteit.

Tevens is er een overleg van de werkgroep 80 jaar bevrijding. Dit feit vieren wij op 30 mei 2025. Vijf jaar geleden is er op initiatief van Stichting Bunkerbehoud Terschelling een werk- groep samengesteld, waarnaast een aantal vrijwilligers van de stichting, ook een aantal andere partijen, zoals de VVV, Schylge Myn Lantse, Oranjevereniging Oost Terschelling, een vertegenwoordiger van de basisscholen van Terschelling, Stichting Oorlog in mijn Buurt en nog een aantal eilanders zitting hadden. In 2020 kon de viering met allerlei activiteiten, i.v.m. het coronavirus geen doorgang vinden. We gaan in dit eerste overleg zien of er genoeg animo is om dit volgend jaar alsnog te organiseren.

Op de eerste zaterdag in april is het voorjaar begonnen. Alle reden om de maaiaparatuur maar uit de winterstalling te halen. Frans krijgt zo, na een lange winter stilstaan, de John Deere weer aan de praat.

Het terrasmeubilair kan ook weer tevoorschijn worden gehaald. Met vele handen lukt het en voor het eerst dit jaar kunnen we weer heerlijk een bakje buiten doen.

De zonnepanelen die we hebben aangeschaft met subsidie van het Klimaatfonds Terschelling -Vlieland zijn geleverd, dus bereidt André de uitbreiding op ons zonedak voor.

De scheur in de Udet wordt keurig dichtgebakken en glad gepoetst door Martin.

Hille heeft de paravaan (Otter gerat) ontmanteld en dus kan hij op transport voor herstel.

Bij scheepswerf Talsma zijn ze druk met de restauratie van de Wurzburg radar. De centrale draagbalk van de Wurzburg Riese radar is deze week ook weer flink onder handen genomen.

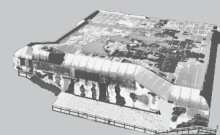

Staatsbosbeheer vervangt de gerecyclede banken in de natuurgebieden door nieuwe banken. Een aantal banken die overblijven kunnen nog wel een tijdje mee op de stelling.

Ook op stelling voelen wij de lentekriebels. Een aantal vrijwilligers zijn volop in de weer met de voorjaarsschoonmaak bij de garage, de 54 en de nooduitgang van het infocentrum.

Op het dak van het Informatiecentrum wordt hard gewerkt, om zo snel mogelijk alle zonne-energie om te zetten in stroom. Vanochtend gingen er veel ballast stenen omhoog om de panelen stormvast te verankeren.

Maandag 15 april werd in Informatiecentrum van de Tigerstelling het startsein gegeven van het project "Oorlog in mijn Buurt". Er waren ca. 40 schoolkinderen, 15 juffen, meesters en begeleiding aanwezig. Er werden deze dag lessen gegeven door Loes, Heleen, Leonie en Maaïke over de geschiedenis, goed en fout en ook interview les. Op een later tijdstip gaan de schoolkinderen Terschellingers interviewen die de oorlog hebben meegemaakt. Op 29 mei is de eindontmoeting in de Kerk van Hoorn.

Vanaf deze week hebben we 2 stagiaires op de stelling. Het zijn Silvo Lublink en Elroy Mast en zij zitten op het Schylger Jouw. Ze zijn gelijk aan het werk gezet en waren druk bezig met houtsnippers.

Tim v. Gorkum, de eigenaar van transportbedrijf van Gorkum uit Waddinxveen, is een weekend op Terschelling en komt een ochtend helpen. Hij heeft vorig jaar een donatie gedaan en heeft aangegeven dat hij dat dit jaar weer gaat doen. Hij heeft er ook voor gezorgd dat het onderstel van het Flak kanon vorig jaar van Dordrecht naar Leeuwarden, geheel belangeloos is vervoerd. We zijn dhr. v. Gorkum zeer erkentelijk.

In bunker K krijgt het, door Frits Thies, gemaakte schaalmodel van de Udet Boje een prominente plaats. Nog een paar weken, en dan is deze bunker klaar voor de bezoekers.

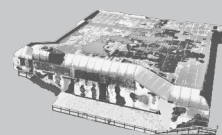
Wesley stuit op "het geheim van de Sleutelbunker". Een springput waarin naar binnen geworpen granaten terecht komen en ontploffen zonder schade aan de bunker of bemanning aan te brengen. Een schacht van 4 meter diep aan de ene kant begrensd door de metersdikke muur van de bunker en de andere kant door metselwerk, zo gaaf, alsof het gisteren gemetseld was.

In de loopgraaf achter de officierenbunker wordt hard gewerkt om de volgende strekkende meters aan loopgraaf te herstellen.

De munitiekisten die in de Sleutelbunker stonden krijgen een behandeling tegen houtworm. Zo zorgen we ervoor dat de kisten geconserveerd worden en niet langzaam worden opgegeten.

Mei 2024

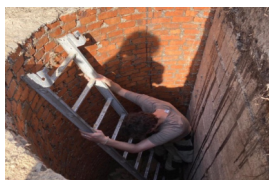
In de eerste week van de meivakantie hebben veel geïnteresseerden bezoekers het museum bezocht.

Er wordt druk gewerkt om de zonnepanelen op het dak van het Informatiecentrum te plaatsen.

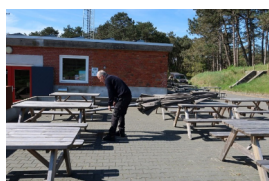
De loopgraaf achter de officiersbunker vordert ook gestaag en dat is voor onze kraanmachinist in opleiding een mooie klus.

De munitiekisten die in de Sleutelbunker stonden, zijn behandeld tegen houtworm en kunnen weer terug op hun plaats.

Er wordt nog steeds gegraven bij het terrein rond de vorige week geopende springput van de Sleutel. Wesley daalt af in deze put, en haalt er het nodige puin uit.

Bij de Udetboje wordt het frame voor de patrijspoort aangebracht. Daar kunnen de bezoekers t.z.t. de binnenzijde van de Udetboje bekijken.

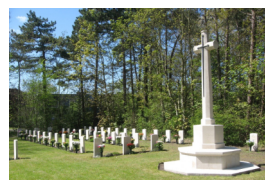

Het mooie weer komt er weer aan, dus de parasols kunnen ook weer naar buiten.

Zoals elk jaar worden erop de 4e mei alle oorlogsslachtoffers herdacht. Zo ook op de Tigerstelling. Als eerbetoon aan de vliegtuigbemanningen die het leven lieten in de luchtoorlog boven en nabij Terschelling, staan er weer bloemen bij de vliegtuigdelen.

Op de Militaire Begraafplaats aan de Longway zijn alle graven, door de eilander adoptanten van bloemen voorzien en vanavond zijn we daar, net als in de rest van Nederland, twee minuten stil.

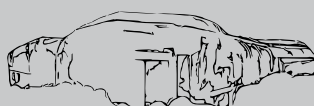
Er wordt deze maand veel aan terreinonderhoud gedaan. Zaterdag 25 mei is de Bunkerdag, dus dan moet het er strak uitzien.

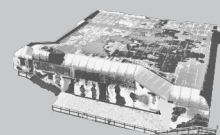
De laatste zonnepanelen worden gemonteerd op het dak van het infocentrum. Het is een nu een kwestie van aansluiten.

Het diepe gat van de springput bij de Sleutelbunker is keurig afgedekt met roosters. Nu nog netjes afwerken.

De achteruitgang van het infocentrum wordt grondig door Cor onder handen genomen. De trap, en vooral het metselwerk, krijgen nu een opknappbeurt.

Bij scheepswerf Jelle Talsma in Franeker is men druk bezig met het werk aan de Wurzburg Riese.

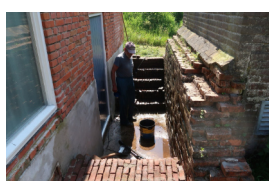
Het Bunker Museum heeft een drukke meivakantie gehad. Het was een drukte van belang op de stelling. Op sommige dagen was de fietsenstalling zo vol dat alle fietsrekken bezet waren, en de bezoekers hun fiets tegen een boom moesten zetten.

We hebben op de Tigerstelling veel trouwe bezoekers, die regelmatig ons museum met een bezoek vereren. Waardevol is het dat veel mensen ons blijven volgen. Dat geeft ons veel voldoening. Een van die trouwe bezoekers zijn, de hr. en mevr. Kion die regelmatig een kijkje komen nemen.

In Bunker K (G24) is Johan zover om de teksten die onder de foto's van de Udet-expositie moeten, op te hangen. Deze bunker wordt ook volgende week zaterdag 25 mei opengesteld voor bezoekers tijdens de Nationale Bunkerdag.

Het dak van het Informatiecentrum ligt nu helemaal vol met zonnepanelen, dus laat de zon maar schijnen.

De achteruitgang van het Informatiecentrum wordt ook onder handen genomen. Na een schoonmaakbeurt met de hoge druk spuit ziet het weer netjes uit. De volgende klus is, het restaureren van de trappen.

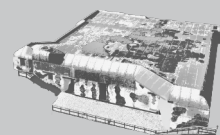
Zaterdag 25 mei was het Nationale Bunkerdag. Langs de hele Nederlandse kust, van Zeeland tot en met de Waddeneilanden zijn deze dag veel bunkers geopend voor het publiek. De Tigerstelling doet hier ook al jaren aan mee. Er zijn deze dag ca. 10 bunkers op de Tigerstelling opengesteld voor publiek. Een mooie manier om een kijkje te nemen bij het bijzondere oorlogserfgoed dat nog bewaard is gebleven. Heel veel vrijwilligers waren aanwezig om alles in goede banen te leiden en om de bezoekers van alles te vertellen over de Tigerstelling.

Dit jaar hadden we ook een primeur. Bunker K (G24) waar de expositie over de Udet Boje historie, het verhaal van de berging en het herstel van deze unieke Rettungsboje, is precies op tijd klaar voor openstelling deze dag.

Er hebben deze Nationale Bunkerdag 229 volwassenen en 13 kinderen de Tigerstelling tijdens de Bunkerdag bezocht. Iets meer dan in 2023.

Juni 2024

In de loopgraaf achter de officierenbunker werden weer meters gemaakt. Er is ook weer hout binnengekomen, dus de mannen kunnen weer vooruit.

In de G18, waar straks de paravanen in komen te staan, worden voorbereidingen getroffen om een ontvochtiger te plaatsen.

Martin boort de gaten voor de plaatsing van het scheepsraam in de Udetboje. Er zijn stalen platen besteld, om de witte onderkant, die in slechte staat is, opnieuw mee te bekleden.

En er moet ook weer gegraven worden. Hille en Jan zijn op zoek naar sporen van bunker G60 en de G68.

De paravanen gaan voor een grondige opknapbeurt naar de wal. Ze liggen klaar voor transport.

Het is ook weer tijd om het Still aggregaat van de Bertha weer aan te zwengelen. Na wat rookwolken, liep hij weer als een zonnetje.

Oerol is begonnen, maar dit jaar is er geen voorstelling op de stelling. Wel kunnen "de Vrienden van Oerol" op vertoon van het polsbandje van de vrienden van Oerol en na het kopen van een entreebewijs voor het Informatiecentrum gratis koffie of thee krijgen.

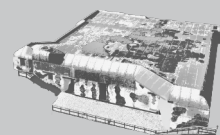
Het onderhoud op de stelling gaat gewoon door, zo ook het maaiwerk. Het is groeizaam weer, dus het groeit als een malle.

De Berthabunker en de Sleutelbunker worden gereed gemaakt voor een nieuwe vorm van bezichtigen. Tijdens de Bunkerdag hebben we hier mee proefgedraaid. Dit betekent dat er een route moet worden aangegeven met kettingen in de Bertha en de Sleutel, zodat je er deze zomer 8 weken lang, alleen op de woensdag tegen betaling, ook zonder excursie in kan.

Het werk aan de loopgraaf bij de officierenbunker komt langzaam in een afrondende fase. Het begint al aardig vorm te krijgen.

Koen is druk bezig met foto's maken voor de zomeruitgave van de Veldpost.

Het laatste weekend van Oerol is aangebroken. We hebben redelijk wat vrienden van Oerol op bezoek gehad.

Voor de vloer in het Informatiecentrum is een nieuwe schrobmachine aangeschaft.

En er wordt weer een bunker uitgegraven. De G68, een Kuver 450b bunker. Binnen no time hebben de gravers de vluchtgang tevoorschijn gehaald en die blijkt afgedekt met naoorlogs beton. Het zal nog wel wat zweet kosten, voordat we kunnen zien hoe de bunker ervan binnen uit ziet.

Het is voor ons altijd weer prachtig hoezeer het Bunker Museum in de belangstelling staat. Bezoekers komen werkelijk uit alle windstreken. Natuurlijk zijn de bezoekers afkomstig uit alle provincies in Nederland, maar internationaal bezoek weet ons ook te vinden, deze week bijv. uit de UK, Polen en zelfs Brazilië!! Deze maand was er een cameraploeg van onze regionale Omrop Fryslân op de stelling. Programmamaker Pieterjan Wouda maakte voor Fryslân DOK, de documentaire rubriek van Omrop Fryslân, een documentaire over Skelte Siweris Braaksma. Skelte is een kunstenaar uit Marrum, die bekend is geworden met zijn graphic novels (stripboeken) over Friese historische gebeurtenissen.

Skelte werkt momenteel aan een nieuw boek waarvoor hij op Terschelling bunkers fotografeert. De programmamakers van Fryslân leggen de werkwijze van de kunstenaar in een documentaire vast.

De zomereditie van de Veldpost is klaar voor verzending. Er staan weer zeer interessante artikelen in.

Deze maand zijn er een aantal nieuwe studenten van de Zeevaartschool op de stelling aanwezig om te helpen in het terreinwerk. Ze waren heel enthousiast en hebben aangegeven dat ze na de zomervakantie zeker terugkomen. De eerste klus die zij moesten klaren, was het opruimen van de overtollige planken van de grondkering achter de officiersbunker, die er nu weer prachtig uit ziet.

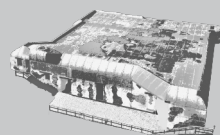

Tussen de bodemvondstenbunker en de Bertha wordt alweer gewerkt aan de volgende loopgraaf. Deze wordt net zo mooi als die achter de officiersbunker.

Bij de achteringang van het infocentrum zijn de trappen toe aan een restauratie.

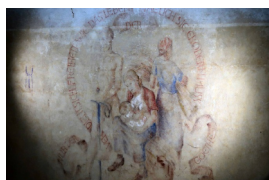
Bij de G68, een Kuver 450b bunker wordt nog steeds gegraven. Dit is, denken wij een van de laatste bunkers in ons erfpacht-terrein die wordt uitgegraven.

Het slaapvertrek van deze bunker is niet heel spannend. Een hoop zand natuurlijk.

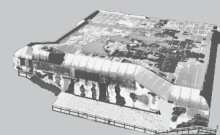
Het woonvertrek wordt geblokkeerd door een zwaar blok beton. Wanneer deze is verwijderd, wordt niet alleen het gebruikelijke kippengaas en prikkeldraad gevonden, maar ook het geheim van de G68....

een aantal héél bijzondere muurteksten en schilderijen omfloerst met teksten van Goethe.

Na 80 jaar onder de grond verstopt te zijn geweest, komt het weer tevoorschijn. In deze bunker zijn ook een aantal schilderijen gevonden, die we al eerder zijn tegengekomen op de Tigerstelling, t.w. bloemmotieven.

Juli 2024

De bunker G18 wordt gereedgemaakt voor de expositie over de paravanen. De muren worden vlak geschuurd en de kozijnen worden geplaatst. Wordt straks weer een mooie aanvulling voor ons museum.

De loopgraaf bij de officierenbunker is klaar, en het laatste wat er moet gebeuren is, het afwerken met houtsnippers. Nog net voor het begin van de zomervakantie, ziet het er weer netjes uit.

Vanwege de grote vraag van vele bezoekers van het Informatiecentrum op de Tigerstelling, om ook in de grote Commando bunker (G52 - Bertha) en luchtafweergeschut bunker (G23 - Sleutel) te mogen kijken, gaat het Bunker Museum Terschelling vanaf woensdag 10 juli een pilot starten.

Naast de reguliere openingstijden en tickets kunnen bezoekers op 8 woensdagen, van 10 juli t/m 28 augustus, (onder voorbehoud van beschikbare vrijwilligers) uitsluitend tussen 13:00 uur en 16:00 uur naast het informatiecentrum en de 6 satelietbunkers, ook de bovengenoemde bunkers middels een aangegeven route bezoeken. We zijn benieuwd of dit een toevoeging is voor onze bezoekers.

Afgelopen week zijn we gestart met het openstellen van de grote Commandobunker "Bertha" en van de Flak bunker "Sleutel". Zo kunnen bezoekers deze indrukwekkende betonkolossen ook zonder excursie-reservering op de woensdagmiddag bekijken. Deze eerste "pilot dag" kwamen er behoorlijk wat bezoekers op af.

De schakelkast gevonden in de G67, en die vol met roest zat, begint er weer knap uit te zien.

De traprestauratie achter het Infocentrum vordert ook gestaag.

De bunker G18, waar de expositie over de paravanen is gepland, is men druk bezig kozijnen en deuren te plaatsen en de aansluitingen op de muur wordt keurig aan geheeld.

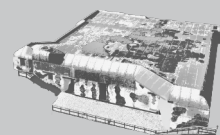
Bij de G68, de bunker van de prachtige wandschilderingen, is men bezig met het uitgraven van de trap en de gang van deze bunker. Er wordt steeds meer zichtbaar.

De zomervakantie voor het zuiden van Nederland is een week geleden begonnen, dus we hopen deze zomer een grote hoeveelheid bezoekers te mogen verwelkomen op de Tigerstelling.

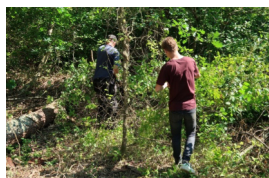
Regio noord heeft nu ook vakantie en dat merken we aan de drukte, ook in onze fietsenstalling. Gelukkig is die groot genoeg.

André maakt een doorvoer voor de stroomkabel voor bunker G33. De originele voeding werkt helaas niet meer.

Er wordt nog steeds hard gewerkt aan de trapopgang achter het Infocentrum. De trap is straks weer veilig te betreden.

Het terrein rond de G67 en de G68 wordt helemaal opgeschoond. De mannen die het onderhoud aan het terrein doen, scheuren de nodige prunussen en struiken uit de grond.

Jaap, één van de vrijwilligers van het eerste uur, is komende week jarig en dat vieren wij van harte mee.

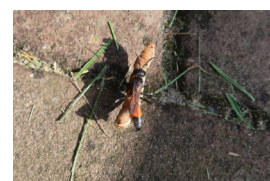

Floor en Tijn hebben de weg naar de stelling, na drie jaar weer gevonden. Ze storten zich samen met Jeroen op het leeghalen van de G33. Deze ligt vol met oud ijzer en puin en u raadt het al..... prikkeldraad.

Tijdens het maaierwerk op de stelling kom je wel eens wat tegen. Deze sluipwesp heeft een rups te pakken en heeft nu eten voor het gehele weekend.

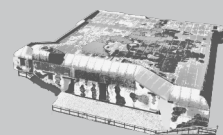

In de G18 waar de expositie over de paravanen is gepland, wordt de elektrische installatie geïnstalleerd.

In de G68 waar we onlangs de prachtige muurschilderingen hebben ontdekt, is een logger geplaatst, die de klimatologische omstandigheden in de gaten houdt. Dit om over een langere periode de temperatuur en luchtvochtigheid te monitoren. De Stichting wil haar uiterste best doen om deze muurschilderingen te behouden voor de volgende generaties.

Augustus 2024

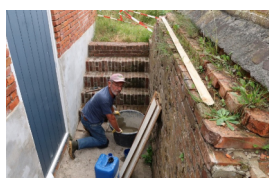
De vakantie is volop aan de gang en dat merken we ook op de stelling. Het is druk met bezoekers en dat is mooi. Er is veel aanloop en de excursies zijn uitverkocht. Deze week liep zelfs de route van de Brandaris wandeltocht over de stelling.

In de G18 bunker, waar de paravanen komen te staan, gaan de werkzaamheden door. Er zijn kozijnen geplaatst, geschilderd en binnenkort gaat de nieuwe deur erin.

Het terreinonderhoud gaat ook gewoon door. Het uitzicht vanaf het Freyaplak wordt weer zichtbaar nadat daar de jungle daar is uitgedund.

In de Udet Boje is een raam geplaatst. Nog even, en we kunnen het verhuren als hotelkamer, met een prachtig uitzicht.

De trap achter het Informatiecentrum staat op punt van oplevering. Cor en ook Willem hebben er iets moois van gemaakt. De trap is niet alleen mooi geworden, maar ook veilig voor iedereen.

In de G37 moet stroom komen, dus buiten moet er met de appeltaart een stroomkabel in de graven worden.

Ondanks het prachtige zomerweer, hebben we afgelopen week veel bezoekers op de Tigerstelling mogen ontvangen. Ook de pilot op de woensdagen in de afgelopen weken, waarbij de Bertha bunker en de Sleutel bunker zijn opengesteld voor publiek trekt veel bezoekers. Er komen op deze dagen veel bezoekers die speciaal voor deze pilot naar de Tigerstelling komen.

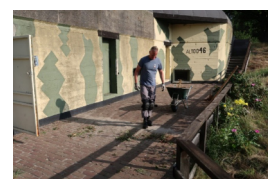
De schuttersput die onlangs tevoorschijn is gekomen bij de G33, wordt geborgen.

Ondanks het warme weer blijft het onkruid groeien. Arjan is er om dit aan te pakken. Het ligt er weer strak bij.

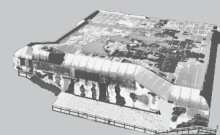
Het onderhoud in het bos blijft ook doorgaan. Een aantal vrijwilligers gaat de takkenzooi bij de G67 te lijf.

De G18 (expositie paravanen) is inmiddels voorzien van een deur en bekabeling.

Het bankje wat voor de ingang van de Bertha stond heeft de tand des tijds niet doorstaan, maar onze terreinploeg heeft inmiddels voor vervanging gezorgd.

Van de heer Ger Geertsma, een Wurzburgradar kenner bij uitstek, kregen wij informatie dat één van de Wurzburg Riese schotelradars, die in de oorlogsjaren op de Tigerstelling stonden er nog steeds is. Het toestel staat opgesteld in het Radarmuseum van Station Radar 44 Douvres-La- Delivrande, Normandië. Informatie over het toestel verwijst naar de afkomst van Terschelling. Het toestel is ook nog de enige Wurzburg-Riese in Frankrijk. De sokkel van één van de schotelradars op de stelling kan je nog steeds zien achter de Flak-bunker G3.

De heer Geertsma heeft aan Hille laten weten dat de Verdeler kast/zekeringskast waar hij met veel zorg aan werkt *eine Überfuhrendverschluss fur Fernleitungskabel* is.

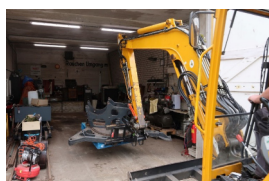
Er wordt nog steeds hard gewerkt aan de Udetboje. Alle gaten worden vakkundig dicht gemaakt.

De deuren voor de G18 bunker, worden op maat gemaakt, zodat deze bunker binnenkort veilig kan worden afgesloten.

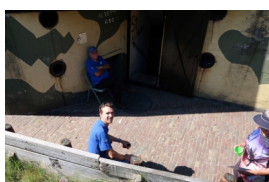
Een kant van de trap achter het Informatiecentrum is klaar, en het resultaat mag er zijn. Hier kan iedereen dus weer veilig op en af.

Klaas heeft een rekje voor onze "dummy" Stielhandgranate, gemaakt. Deze krijgt een plekje in de Sleutel.

Het onderstel van de Flak 20mm wat we in bruikleen hebben van het Bunker Museum uit Dordrecht, wordt verplaatst naar de werkplaats om nog een coating te krijgen. Daarna zal het onderstel op de Sleutelbunker worden geplaatst.

Ondanks dat de vakantie een beetje op zijn eind loopt, is het nog steeds loeidruk op de stelling met veel bezoekers. De penningmeester ook weer blij.

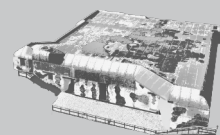
Afgelopen woensdag 28 augustus was de laatste dag van de pilot waarbij de bezoekers de Bertha en de Sleutelbunker, konden bezichtigen. Binnenkort zullen we deze pilot gaan evalueren.

De bedding van de Sleutelbunker wordt gereed gemaakt voor het onderstel van de Flak 3.7 cm luchtafweer. De bevestigingspunten worden weer zichtbaar gemaakt.

Het laswerk aan de Udetboje wordt deze week in de coating gezet.

September 2024

Er wordt nog steeds hard gewerkt aan de Udetboje. Er moet nog het nodige laswerk worden uitgevoerd.

Zo af en toe verschijnen er op een zaterdag ineens een hele horde vrijwilligers van de zeevaartschool. Dat komt goed uit, want er moet nog het nodige terreinonderhoud gedaan worden.

Voor de ingang van de G68, de bunker met de prachtige muurschilderingen, moet een stalen deur komen, zodat deze bunker voorlopig afgesloten kan worden. Intussen gaan we kijken hoe we de schilderijen kunnen conserveren.

Door het groeizame weer moet er nog steeds veel worden gemaaid en de toegangsweg wordt ook weer netjes gemaakt.

Er wordt weer serieus nagedacht over het project "aanlichten van de Seeburgtisch". Een aantal studenten van de Zeevaartschool gaan hier hun hoofd over buigen. Klaas legt het een en ander uit.

De eerste herfststorm heeft ervoor gezorgd dat er het nodige gedaan moet worden aan wegbeheer. De toegangsweg was behoorlijk uitgespoeld en dit moest met grind weer opgevuld worden.

Begin 2024 hebben wij van het Klimaatfonds Terschelling-Vlieland een subsidie toegekend gekregen voor extra zonnepanelen voor op het dak van het Informatiecentrum. Deze maand kregen we subsidie voor een accuopslag voor zelf opgewekte stroom. Daarmee kunnen we ook 's nachts, de overdag opgewekte, stroom gebruiken om bijv. luchtdrogers in de bunkers te laten draaien. Onze dank aan de in het fonds samenwerkende partijen Rederij Doeksen, Gemeente Terschelling, Gemeente Vlieland, Terschelling Energie, Energie Coöperatie Vlieland en natuurlijk alle boot passagiers die het fonds helpen met de klimaat neutrale compensatie van de overtocht.

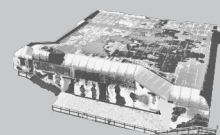
Via een vrijwilliger ontvingen we uit de nalatenschap van een Terschellinger zend- en ontvangapparatuur van een Britse Vliegtuig-boord radar. Van Duitse zijde kennen we de Lichtenstein-versie maar de RAF kende dus een soortgelijke ontwikkeling. Veel dank aan de familie voor deze wel heel bijzondere schenking.

Het Still-aggregaat in de Bertha moet ook af en toe draaien. Deze week was het weer zover. Een vrijwilliger vond ook veel informatie over het gebruik van deze aggregaten waaruit blijkt dat ze ook werden ingezet in de stroomvoorziening voor de Wurzburg-Riese radars.

De trap achter het Informatiecentrum is klaar en ziet er weer strak en veilig uit.

Oktober 2024

Deze dag kregen wij het heugelijke nieuws dat de subsidie die we hadden aangevraagd voor de herinrichting van het Informatiecentrum bij het Waddenfonds is toegekend. Het gaat om een groot bedrag, waardoor we samen met de andere toegekende subsidies, alle plannen die we hebben voor deze herinrichting kunnen realiseren. Op 1 oktober werd een delegatie van de stichting uitgenodigd door het Waddenfonds voor een persmoment in Leeuwarden. Onze secretaris, de architect van Hofmeijer & Dekker, de historicus en degene die de aanvragen voor de subsidies heeft gedaan, zijn daarbij aanwezig geweest. We kunnen dus aan de slag. We hopen het nieuw heringerichte Informatiecentrum tijdens 80 jaar bevrijding van Terschelling op 30 mei 2025 officieel te openen.

Hieronder het persbericht van het Waddenfonds. (☞)

Persbericht

Datum 1 oktober 2024

Bunker Museum Terschelling wordt vernieuwd met steun Waddenfonds

Het Bunker Museum in de voormalige Duitse radarstelling op Terschelling wordt met hulp van het Waddenfonds vernieuwd en opnieuw ingericht. Er komt onder andere een nieuwe permanente tentoonstelling in een van de oude bunkers van de Atlantikwall. De totale kosten zijn € 491.781, -. Daarvan draagt het Waddenfonds een bedrag van € 243.900, - bij.

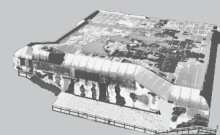
De Tiger Stelling in de Terschellinger duinen is een voormalige Duitse radarstelling en een van de weinige die vrijwel nog intact is. Het bunkercomplex op Terschelling maakte onderdeel uit van de Atlantikwall, een Duitse verdedigingslinie die in de Tweede Wereldoorlog langs de Europese kuststrook van Noorwegen tot Spanje werd gebouwd. Hitler liet de bunkers aanleggen om de geallieerde vliegtuigen te beschieten en een invasie te voorkomen.

Het Bunker Museum wil de voormalige kantinebunker vernieuwen en een nieuwe tentoonstelling openen in 2025, tachtig jaar na de bevrijding in 2025. De collectie en opzet zijn verouderd. De nieuwe tentoonstelling moet zowel eilanders als toeristen informatie geven over hoe de stelling werkte en wat de invloed ervan was op het alledaagse leven op het eiland tijdens de oorlog. Op die manier wil het Bunker Museum meer aansluiten bij de beleefwereld van jongeren, voor wie de Tweede Wereldoorlog steeds minder tastbaar wordt. Er komt onder andere een audiovisuele wand, waarop een projectie van de luchtbewegingen te zien is. De routing en de indeling worden vernieuwd en er komen een bioscoopruimte en een studie- en documentatieruimte.

Door de bunker nu opnieuw in te richten kunnen verhalen van eilanders die de oorlog nog hebben meegemaakt, worden meegenomen. Het project draagt bij aan een duurzame economische ontwikkeling en de instandhouding van militair cultureel erfgoed. Het vernieuwen van het museum draagt bovendien bij aan het behoud van de Tiger Stelling.

N.a.v. de toegekende subsidies voor de herinrichting van het Informatiecentrum, was er voor de aanwezige vrijwilligers gebak om het te vieren.

Vandaag héél veel extra handjes van Zeevaartschoolstudenten. Er moest een bult stenen opgestapeld worden, dus dat kwam goed uit.

De accu's voor de opslag van stroom verkregen door de zonnepanelen zijn binnen. Voordat ze geïnstalleerd kunnen worden, moet er nog wel wat voorwerk worden gedaan.

De G33, het nieuwe onderkomen voor de jongens wordt ingericht. Heeft nog wel aankleding nodig om het wat gezelliger te maken.

Zo af en toe wordt er op de stelling weer het een en ander opgegraven. Bij de G68 kwamen vooral wat flesjes boven de grond. Sommige flesjes waren zelfs nog gevuld.

Zaterdag 12 oktober was het weer tijd voor ons tweejaarlijkse uitstapje met alle vrijwilligers. 30 vrijwilligers vertrokken met de 07.05 uur sneldienst richting Harlingen. Daar stond er een bus klaar die ons eerst naar het Kazemattenmuseum Kornwerderzand bracht, waar wij een rondleiding kregen en waar we koffie met Oranjekoek geserveerd kregen.

Na het bezoek aan het Kazemattenmuseum zijn we naar Den Helder gereden, waar we bij restaurant Kade 60 op de Marinewerf een heerlijke lunch kregen voorgeschoteld.

Vandaar was het een klein stukje lopen naar het Marine Museum Den Helder, een mooi museum met een verscheidenheid aan onderwerpen. Zo ligt daar een onderzeeboot "de Tonijn", een ramschip "de Schorpioen" uit 1868, de mijnenveger "Abraham Crijnssen", de brug van Hr. Ms de Ruijter met een 3D radar en er zijn verschillende exposities over metaalbewerking, radar, munitie, wapens, modelschepen, enz. enz.

Na ruim 2 uur daar te hebben doorgebracht, weer in de bus gestapt en naar Huisduinen gereden, waar we werden ontvangen door Ramon Boonstra, een van de drie vrijwilligers van Flak Gruko (Flakgruppenkommandostand).

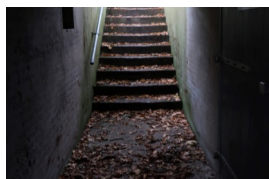
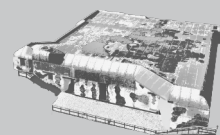
Een hele interessante stelling met zelfs nog bunkers uit WO1. Ze zijn daar drukdoende met herstel en inrichting van de "Kroontjes bunker" met z'n karakteristieke toren. Respect wat ze daar met drie man voor elkaar krijgen. Tijdens WO2 werd deze bunker ingezet bij het traceren van geallieerde vliegtuigen, en er zijn overeenkomsten met de Tiger te herkennen, zij het dat het soms net weer anders.

Nadat we afscheid hebben genomen van de Flak Gruko stelling zijn we weer in de bus gestapt richting Harlingen, waar we voordat we op de boot stapte, nog een borrel met bitterballen in de terminal hebben genuttigd.

Op de boot weer terug, zoals altijd weer genoten van de nasi- of pasta schotel.

Het was weer een mooie dag en iedereen was enthousiast, maar het hoofd ook vol met heel veel indrukken.

De herfst is ook de periode dat het nodige blad van de bomen valt, dus de bladblazer, bezem, stoffer en blik moeten eraan te pas komen om de bunkers vrij te maken van bladeren. Het nadeel is wel, de week erop kan je weer van voren af aan beginnen.

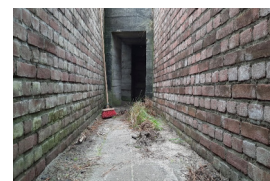

De telefoonverbinding op de stelling wordt hersteld. De telefoonverbinding vanuit de Sleutelbunker, krijgt eindelijk weer contact met het hoofdkwartier.

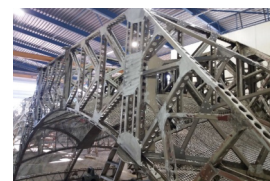
Het strandrij-seizoen is ook weer begonnen en gelijk is er een vondst van, zoals het lijkt, een stukje vliegtuig. Dit moet nader uitgezocht worden.

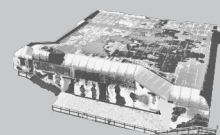

De schoorstenen van de G18 moeten opnieuw gevoegd worden. Een mooi klusje voor Cor. We hebben wel even moeten zoeken, want hij had zich verstopt tussen het hoge gras.

Onze secretaris heeft van de week een bezoek gebracht aan scheepswerf Talsma in Franeker waar op dit moment de Wurzburg Riese radar wordt gerestaureerd. Aan de schotels is het nodige laswerk verricht en binnenkort gaan ze de radar in elkaar zetten, om te kijken of er onderdelen missen. Hopelijk is de Wurzburg aan het eind van het jaar op de stelling, waar hij voorlopig wordt opgeslagen.

November 2024

In het TerschellingTV journaal van 02 November werd er een item besteed aan de verkregen subsidies en de toekomstige bouwplannen. (TSF)

Woensdag 6 november zijn de laatste puntjes op de i gezet wat betreft het ontwerp voor de herinrichting van het Informatiecentrum. Het bestuur en een aantal personen van Hofmeijer & Dekker Ontwerpers hebben het er de hele dag over gehad. Binnenkort gaan we de definitieve plannen met alle vrijwilligers delen. Het bestuur is bezig met het maken van een draaiboek voor de sluiting van het Informatiecentrum. Het museum zal gesloten zijn vanaf 6 januari 2025 en de bedoeling is om begin mei weer open te gaan. Eind mei, zo rond 29, 30, 31 mei 2025 wordt het Informatiecentrum met de nieuwe expositie officieel geopend. Dit valt samen met het feit dat het 80 jaar geleden is, dat Terschelling werd bevrijd. Zowel voor de officiële opening als het bevrijdingsfeest, is het bestuur aan het nadenken over allerlei activiteiten op de Tigerstelling.

Dat we ook een museum zijn voor scholen merkte we afgelopen week. Er kwam een groep van zo'n 130 Belgische scholieren en docenten op de Tigerstelling. Heel belangrijk om het verhaal aan de jonge generatie te laten zien.

Van de Haagse Bunkerploeg kregen we een lading bunkermateriaal. Gasdeuren, pantserdeuren, kasten, een enorme kabelmof en een bunkerledikant. We gaan kijken of we deze geschonken objecten in de bunkers kunnen inpassen. Dankzij de inzet van transportbedrijf van Gorkum uit Waddinxveen, het bedrijf dat ons in de afgelopen tijd al zo geweldig heeft ondersteund, is deze lading van meer dan 2 ton veilig en wel op de stelling aangekomen.

Bij Scheepswerf Talsma te Franeker krijgt de schotel van de Wurzburg Riese radar ook vorm. De verschillende delen van de schotel worden aan elkaar gepast en het gaat nu echt ergens op lijken.

De vrijwilligers zijn ook druk met opruimen. De tuinmeubels liggen in de winteropslag en de loopgraven worden voorzien van een nieuwe laag houtsnippers.

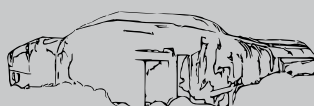

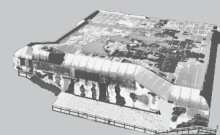
De terreinploeg is achter de Udetboje druk bezig met het opschonen van de beplanting, en het kappen van bomen. We kunnen binnenkort vanaf de stelling de duinen bij Paal 3 zien.

Bij het Informatiecentrum krijgt de kelder waar straks onze zonnestroom doorheen stroomt behoorlijk vorm.

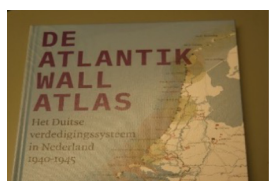
Voor de 424 zijn er twee nieuwe vitrinekasten. Zijn benieuwd hoelang het duurt voordat ze gevuld zijn met collectie stukken.

De kerst staat weer voor de deur, dus de terreinploeg is druk bezig met het verzamelen van het kerstgroen.

Het onderhoud van loopgraven gaat ook gewoon door. In de loopgraaf tussen de Bertha en de Kuver 424 gaat de oude vloerdekking eruit en nieuwe erin.

Onlangs is er ook een nieuwe uitgave verschenen over de historie van de Atlantik Wall. Interessant boek met prachtige foto's en kaarten. Een must voor de geïnteresseerden. Dit boek is door de Stichting aangekocht.

Bij scheepswerf Talsma in Franeker hebben ze de schotel van de Wurzburg Riese in elkaar gezet. Ziet er haast als nieuw uit. Indrukwekkend gezicht.

De kelder naast het Informatiecentrum vordert ook gestaag. Als hij klaar is kunnen we makkelijker bij allerlei leidingen en kabels, zonder dat we de hele boel over de kop moeten gooien.

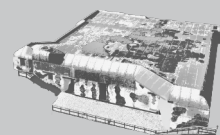
De storm Conall die afgelopen week ook over Terschelling raasde, heeft ervoor gezorgd dat er een lading bladeren en takken in diverse bunkers achter gebleven is.

Binnenkort komt er iemand van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed naar de muurschilderingen in de G68 kijken. Om binnen te komen wordt er het nodige zand verplaatst. Al het gaas wat in deze bunker ligt is er met het kraantje uitgesleept.

De terreinploeg heeft de handen vol aan het zaag- en snoeiwerk. Het ziet er nu ietwat rommelig uit, maar dat komt goed.

December 2024

Aan de afgefallen bladeren en dennennaalden komt ook maar geen eind. Hele kruiwagens vol worden afgevoerd. Volgende week kunnen we weer van voren af aan beginnen.

Uit de G68 is een hele bult kippengaas gehaald. Dit gebruikte de Duitsers als camouflagenet om een bunker te verstoppen.

De binnentrap van de Udet Boje is klaar. Een stukje vakwerk van Martin.

Tijdens het leeghalen van de G68 komt er nog een puntgaaf schoorsteentegeltje tevoorschijn.

Zaterdag 14 december hebben Babke Dekker van Hofmeijer & Dekker Ontwerpers en grafisch ontwerper Nynke Visser een presentatie gegeven voor de vrijwilligers over het definitieve ontwerpplan voor de herinrichting van het Informatiecentrum. Het was niet alleen een digitale presentatie, maar ook verschillende stalen zoals de kleuren, lettertypes, de vloer, balie-blad e.d. waren te zien. Nynke is druk bezig met de nieuwe huisstijl en waarschijnlijk zal dit in januari klaar zijn. We zijn zeer benieuwd. Het weekend van 4 en 5 januari gaan we dicht en 6 januari gaan we beginnen met het leegruimen van het Informatiecentrum, waarna de aannemer eerst wat sloopwerkzaamheden gaat verrichten alvorens de boel weer opgebouwd gaat worden.

Eind december hebben we bezoek gehad van bewoners van ons eilander woonzorgcentrum "de Stilen". Op initiatief van onze rondleiders zijn de bewoners van de Stilen uitgenodigd om een bezoek aan het Bunker Museum te brengen. Ca. 20 bewoners werden met taxibusjes naar de stelling gebracht en werden met koffie en verse Appelmeisjes verwelkomd.

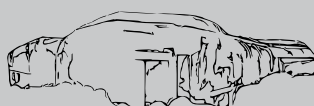

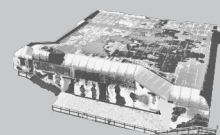
Aan de hand van filmpjes, uitleg en verhalen werden de Terschellinger senioren meegenomen in de oorlogshistorie en de werking van de Tigerstelling.

Tevens werd met elkaar de grote commandobunker "Bertha" bezocht. Het werd een waardevolle middag, en het enthousiasme dat we ervoor terugkregen is zeker aanleiding om dat nog eens te gaan doen.

De kelder waar alle kabels en leidingen het Bezoekerscentrum ingaan, is zo goed als klaar. Volgende week wordt de boel afgewerkt. Er wordt ook gelijk een kabelgoot gegraven ten behoeve van de accu's die in de Berghof komen te staan.

In januari gaat het Bunker Museum t.n.o. dicht i.v.m. de herinrichting van het bezoekerscentrum. Alles moet eruit. Er wordt alvast een begin gemaakt met het opschonen van het kantoor. Een groot gedeelte van de spullen slaan we op in het archief onderin de Bertha.

De kabel t.b.v. de accu's vanuit het Informatiecentrum naar de Berghof is doorgetrokken. De volgende stap is de boel aansluiten en dan hopen op heel wat zonnurtjes in 2025.

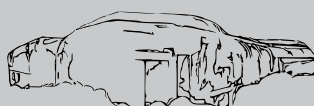

De laatste week van de kerstvakantie is begonnen, dus we hopen op nog wat drukte. De laatste kans om het museum nog te bezoeken of op excursie te gaan. Vanaf 4 januari zijn we voorlopig gesloten, en op 6 januari gaan we het Informatiecentrum leeghalen om vervolgens weer een prachtige nieuwe expositie te maken. We zijn heel benieuwd.

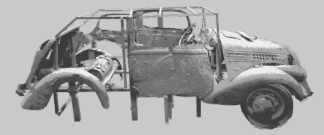
In de laatste week van het jaar is ook de Winter editie van de Veldpost (nr.8) uitgebracht voor de Vrienden en Donateurs van het Bunker Museum.

De laatste paar dagen van 2024 zijn grijs en kil, maar er zijn toch nog wat vrijwilligers gekomen op de laatste zaterdag van het jaar.

4. SCHENKINGEN & AANKOPEN

Hieronder een overzicht van gedurende 2024 verworven objecten voor onze collectie

In januari kregen we van Willem de Hek een geallieerde bommencontainer die hij op het strand heeft gevonden.

In februari vonden we bij het uitgraven van de G33 een luchtfilter.

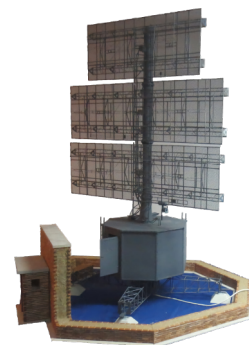
Eveneens in februari werd door Hans van Buren een Joon, een stalen drijver, waarin een vlag werd geplaatst ter markering van mijnen velden op zee geschonken aan het museum.

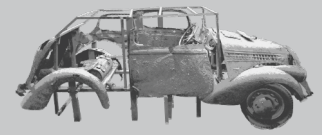

In april kregen we van Nel An Smit en Aaldert Kooijman authentiek bakeliet schakelwerk, een versperringspaal en nog een zeemijn ontsteker.

Ook in april heeft de Stichting een model van de Freya radar schaal 1:10 aangekocht van Frits Ties, dezelfde man die de maquette in de Berthabunker heeft gemaakt.

In juni kregen we via Douwe Klijn een hangertje van een kettinkje, zelf gemaakt.

Van de familie Rijf kregen we in juni een bureaustandkastje. Dit kastje maakte ooit deel uit van een op Terschelling gebruikte oorlogsbureaustandopstelling.

In september kregen we een origineel Siemens testapparaat om een springlading ontsteker te testen.

Via een vrijwilliger ontvingen we uit de nalatenschap van een Terschellinger zend- en ontvangapparatuur van een Britse Vliegtuigboord radar.

In oktober kwamen bij het uitgraven de G68 wat flesjes boven de grond. Sommige flesjes waren zelfs nog gevuld.

Tijdens ons tweejaarlijkse uitstapje kregen we van Ramon Boonstra, een vrijwilliger van het Flak Gruko (Flakgruppenkommandostand) in Huisduinen, een mooi waarschuwingsbord met de originele afbeelding overhandigt als aandenken aan ons bezoek aan de Flak Gruko.

Van de Haagse Bunkerploeg kregen we een lading bunkermateriaal. Gasdeuren, pantserdeuren, kasten, een enorme kabelmof en een bunkerledikant.

Een in Tsjechië opgedoken propaganda pamflet is toegevoegd aan onze collectie

Teunis Spits, zoon van Jaap, heeft weer een prachtig waarschuwingsbord gemaakt voor de stelling "Doodsgevaar Hoogspanning". We gaan hier een geschikt plekje voor zoeken.

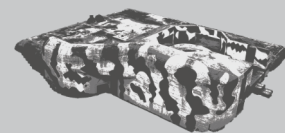

In december ontvingen wij van de Haagse bunkerploeg een statief voor een periscoop. Deze gaan we installeren in de Berthabunker. De periscoop is al in ons bezit.

Een schoteltje van de Kriegsmarine opgedoken uit de Noordzee. Geschonken door Eric Baauw.

5. VOORUITBLIK 2025

Hieronder een kort overzicht van de zaken die volgend jaar op stapel staan.

We willen alle vrijwilligers bedanken voor het afgelopen seizoen en het nieuwe jaar inluiden. Met een hapje en een drankje gaan we dit doen in cafe de Vijfpoort op 10 januari.

Vanaf 6 januari gaat het Bunker Museum t.n.o. dicht i.v.m. de verbouwing en herinrichting van het Informatiecentrum. Maandag 6 januari gaan we met een aantal vrijwilligers het Informatiecentrum leeghalen. Alles gaat eruit, en een groot gedeelte van de inventaris slaan we op in een container. Alle objecten die in de expositie staan zullen worden opgeslagen in ons depot. Het grootste gedeelte van deze objecten zal niet meer teugkeren in de nieuwe expositie.

In week 2 van 2025, kan zodra het Infocentrum leeg is de aannemer erin, om eerst wat sloopwerkzaamheden te verrichten en vervolgens de boel weer op te bouwen. Er moeten schilderwerkzaamheden en installatiewerkzaamheden worden gedaan. Zodra de aannemer klaar is, komt er een nieuwe vloer in en wanneer deze is uitgehard, kunnen de interieurbouwers aan de slag.

We hopen in januari/februari 2025 te kunnen beginnen met het monitoren van de G68 bunker. In deze bunker werden in juni 2024 een aantal muurschilderingen aangetroffen en deze willen we proberen te conserveren om ze zodoende te bewaren voor de volgende generaties. De Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed heeft ons geadviseerd om met zogenaamde plotters gegevens omtrent temperatuur en vochtigheid te verzamelen. Zo kunnen we over een lange periode kijken wat er precies in de bunker gebeurt v.w.b. het klimaat.

Begin 2025 zal de gerestaureerde Wurzburg Riese radar bij scheepswerf Talsma in Franeker in elkaar worden gezet, en gekeken of alle onderdelen aanwezig zijn. Daarna wordt hij gezandstraald en in de menie gezet. Als dat is gebeurt wordt de radar naar de stelling getransporteerd, en zal hij voorlopig worden opgeslagen op de stelling.

In februari is er een onderhoud gepland met het Waddenfonds. Er zal dan worden gesproken over de plaatsing van de Wurzburg Riese radar op de stelling. Dit wordt een grote investering en het Waddenfonds kan ons eventueel helpen met een subsidie.

Eind maart hopen we zoals elk jaar weer honderden lopers van de Fjoertoer over de stelling te krijgen. Een aantal vrijwilligers zullen weer hun best doen om er iets moois van te maken.

Begin april 2025 zal het Infocentrum met de nieuwe inrichting weer opengaan voor bezoekers. We trekken een aantal weken uit om alle vrijwilligers die het Bezoekerscentrum bemannen, de tijd te geven om te wennen aan de nieuwe herinrichting. We gebruiken deze tijd ook om te kijken of alle nieuwe apparatuur goed werkt.

29 mei 1945 werd Terschelling bevrijd en 30 mei 1945 werd de bevrijding gevierd op het eiland. Omdat het in 2025 80 jaar geleden is dat deze gebeurtenis plaatsvond, willen wij als stichting deze dagen ook het nieuw heringerichte Bezoekerscentrum officieel openen. De officiële opening zal plaatsvinden op zaterdag 31 mei. Zoals al eerder aangegeven, zijn we druk bezig met de voorbereidingen. Een activiteit kunnen we al prijsgeven. Deze dagen zullen een aantal oude legervoertuigen en motoren uit WO2 van Keep Them Rolling op het eiland zijn om deze festiviteiten wat extra kleur te geven.

De werkgroep collectie beheer zal volgend jaar ook weer druk in de weer zijn met het digitaliseren van objecten, foto's, boeken e.d. Volgend zullen de volgende bunkers aan de beurt zijn: de vliegtuigcrashbunker, de officiersbunker en het depot onderin de Berthabunker.

In de G18 bunker hopen we een begin te kunnen maken met de expositie over de paravanen. Op dit moment worden deze bij scheepswerf Talsma in Franeker opgeknapt. De bunker is al voorzien van deuren, kozijnen en elektra.

We hopen dat er in 2025 veel bezoekers naar de Tigerstelling komen om het heringerichte Informatiecentrum te bewonderen en we zijn heel benieuwd naar de reacties.

